

SOLVA

INTERGEMEENTELIJK SAMENWERKINGSVERBAND
VOOR RUIMTELIJKE ORDENING EN SOCIO-ECONOMISCHE EXPANSIE

NINOVE KAPITTELSTRAAT

ARCHEOLOGISCH VOORONDERZOEK

November 2012

De Maeyer W., Van Cauwenbergh S. en Cherretté B.

ARCHEOLOGIE – RAPPORT 33

Colofon

Project:

Archeologisch vooronderzoek
Proefsleuvenonderzoek
Ninove Kapittelstraat (12-A-E-KS)
2012/445

Bouwheer:

Stad Ninove
Centrumlaan 100
9400 Ninove

Opdrachtgever:

Stad Ninove
Centrumlaan 100
9400 Ninove

Uitvoerder:

SOLVA
Intergemeentelijk samenwerkingsverband
voor ruimtelijke ordening en socio-economische expansie
Joseph Cardijnstraat 60
9420 Erpe-Mere

Wouter De Maeyer (projectarcheoloog - vergunninghouder)
Stijn Van Cauwenbergh (projectarcheoloog)
Bart Cherretté (coördinatie)
Wim Vanrolleghem (technisch assistent)

Wetenschappelijke ondersteuning:

Bart Cherretté

Termijn terreinwerk:

21 november 2012 – 28 november 2012

Wettelijk Depotnummer:

D/2013/12.857/8

The logo for SOLVA features the word "SOLVA" in a bold, serif font. A stylized orange and yellow swoosh underline is positioned beneath the letters "A" and "V".

Afbeelding voorblad: Zicht op de proefsleuven

Copyright: Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van SOLVA. Alle foto's, tenzij anders vermeld: © SOLVA.

Chronologie

☐ Paleolithicum	☐ Oud 1.000.000/500.000 - 250.000 BP	☒ IJzertijd	☐ Vroege 800 - 475/450 BC
	☐ Midden 250.000 - 38.000 BP		☐ Late 475/450 - 57 BC
	☐ Jong 38.000 - 14.000 BP		
	☐ Finaal 14.000 - 12.000 BP	☒ Romeinse Tijd	☐ Vroeg 56 BC - 100 AD
☐ Mesolithicum	☐ Vroeg ca. 9500 - 7700 BC		☐ Midden 101 - 300 AD
	☐ Midden 7700 - 7000/6500 BC		☐ Laat 301 - 400 AD
	☐ Laat ca. 7000 - ca. 5000 BC	☐ Middeleeuwen	☐ Vroege / Frankisch 401 - 500 AD
	☐ Finaal ca. 5000 - ca. 4000 BC		☐ Vroege / Merovingisch 501 - 750 AD
☐ Neolithicum	☐ Vroeg 5300 - 4800 BC		☐ Vroege / Karolingisch 751 - 900 AD
	☐ Midden 4500 - 3500 BC		☐ Volle 901 - 1200 AD
	☐ Laat 3500 - 3000 BC		☒ Late 1201 - 1500 AD
	☐ Finaal 3000 - 2000 BC	☐ Postmiddeleeuwen	☒ Nieuwe Tijden 1501 - 1800 AD
☐ Bronstijd	☐ Vroege 2100/2000 - 1800/1750 BC		☒ Nieuwste Tijden 1801 - heden
	☐ Midden A 1800/1750 - 1500 BC		
	☐ Midden B 1500 - 1050 BC		
	☒ Late 1050 - 800 BC		

Onderwerpen

- Landelijke context
- Stedelijke context
- Commercieel gebouw
- Religieus gebouw
- Openbaar gebouw
- Militair gebouw
- Bewoning
- Woonhuis
- Villa
- Agrarisch gebouw
- Agrarische structuur
- Haard
- Kuil
- Weg
- Waterwinning
- Afwateringsgracht
- Perceelsgracht
- Extractie
- Megalithische structuur

Vondsten

- Voedselproductie
- Keramiekproductie
- Metallurgie
- Artisaanaat
- Begraving
- Funeraire structuur
- Lithisch materiaal
- Botmateriaal
- Keramiek
- Staalname
- Bouwmateriaal
- Metaal
- Glas
- Hout
- Kunststof
- Textiel
- Leder
- Natuursteen
- Technisch aardewerk
- Touw

Post-excavation onderzoek

- Gebruikssporenanalyse
- Materiaalstudie
- C14-datering
- Archeomagnetisch
- Dendrochronologisch
- Optisch gestimuleerde luminescentie
- Biochemisch analytisch
- Fysico-chemisch analytisch
- Diatomeeën
- Palynologisch
- Zaden en vruchten
- Hout
- Anthracologisch
- Gewervelde diersoorten
- Insecten en mijten
- Malacologisch
- Bodemkundig
- Fysisch antropologisch
- Geografisch
- Geomorfologisch
- Geologisch
- Conservatie
- Restauratie

INHOUDSTAFEL

Inhoudstafel	5
1. Dankwoord	6
2. Inleiding	7
3. Beschrijving van de vindplaats	8
3.1. Vindplaatsgegevens	8
3.2. Topografische, landschappelijke, bodemkundige situering	9
4. Archeologische en historische situering	12
4.1 Historische situering	12
4.2. Archeologische situering	13
5. Onderzoeksopdracht	14
5.1. Vraagstelling	14
5.2. Randvoorwaarden	14
6. Werkwijze en opgravingsstrategie	15
6.1. Methodologie terreinwerk	15
6.2. Methodologie verwerking	16
6.3. Motivatie van de selectie van materiaal en staalname	17
7. Beschrijving van het archeologisch onderzoek	18
7.1. Inleiding	18
7.2. Late bronstijd - IJzertijd	19
7.3. IJzertijd – Romeinse Tijd	21
7.3.1. Een wegtracé?	22
7.3.2. Drie crematiegraven	22
7.3.3. Een spieker	24
7.3.4. Andere sporen	25
7.4. Middeleeuwen	26
7.5. Post-Middeleeuwen	26
8. Synthese	28
8.1. Synthese	28
8.2. Antwoord op de vooropgestelde onderzoeksvragen	28
9. Aanbevelingen voor vervolgonderzoek en geplande vervolgonderzoeken	29
10. Samenvatting	31
11. Bibliografie	32
12. Bijlagen	33
12.1. Handleiding bij het raadplegen van de bijlagen	33
12.2. Lijsten	34
12.3. Grondplan	35

1. DANKWOORD

Vooreerst willen we Stad Ninove bedanken voor de vlotte samenwerking. Een woord van dank gaat ook uit naar enkele collega's: in het bijzonder Pieter Kindermans voor het uitzetten van de opstelpunten, Wim Vanrolleghem voor het werk op het terrein, de logistieke organisatie en het wassen van de vondsten en Ruben Pede voor de hulp bij de determinatie van de vondsten.

2. INLEIDING

De aanleiding van het project is de geplande ontwikkeling en uitbreiding van een ambachtelijke zone. Het desbetreffende gebied bevindt zich langsheen de Kapittelstraat te Ninove. Het projectgebied is ca. 3,5 ha groot en was tot voor kort in gebruik als akker- en grasland. Een evaluatie van de archeologische waarde van deze zone drong zich dus op.

Onroerend Erfgoed adviseerde voor dit terrein een archeologisch vooronderzoek door middel van proefsleuven. Verspreid over de verschillende percelen en met een onderlinge afstand van maximaal 15 meter laten proefsleuven, aangevuld met kijkvensters, toe een eerste inschatting te maken van de archeologische waarde van de te ontwikkelen terreinen.

Op vraag van Stad Ninove, de bouwheer, voerde SOLVA het archeologisch vooronderzoek uit tussen 21 en 28 november 2012. Dit rapport vormt de neerslag van het proefsleuvenonderzoek uitgevoerd in november 2012. Hoofdstuk 3 en 4 is een bespreking van respectievelijk de geografisch/bodemkundige en de archeologisch/historische context van de onderzochte terreinen. Hierbij komen ook de reeds gekende archeologische relictten in de onmiddellijke omgeving aan bod (hoofdstuk 4). Hoofdstuk 5 bespreekt de onderzoeksopdracht en in hoofdstuk 6 volgt een beschrijving van de gehanteerde methodologie. Hoofdstuk 7 is de neerslag van de resultaten van het onderzoek. Hoofdstuk 8 en 9 omvatten respectievelijk een synthese en een bespreking van de aanbevelingen omtrent het vervolgonderzoek. Na de samenvatting in hoofdstuk 10 zijn de bibliografie en de bijlagen te vinden.

3. BESCHRIJVING VAN DE VINDPLAATS

3.1. Vindplaatsgegevens

1. Administratieve gegevens	
Opdrachtgever:	Stad Ninove Centrumlaan 100 9400 Ninove
Uitvoerder:	SOLVA Intergemeentelijk samenwerkingsverband voor ruimtelijke ordening en socio-economische expansie Joseph Cardijnstraat 60 9420 Erpe-Mere
Vergunninghouder:	Wouter De Maeyer
Beheer en plaats opgravingsarchief:	SOLVA, dienst Archeologie Industrielaan 18 9320 Erembodegem
Beheer en plaats vondsten en stalen:	SOLVA, dienst Archeologie Industrielaan 18 9320 Erembodegem (voorlopig)
Projectcode:	12-A-E-KS (2012/445)
Vindplaatsnaam:	Ninove Kapittelstraat
Locatie:	Appelterre-Eichem, Kapittelstraat
Lambertcoördinaat 1:	X 121274,8897 ; Y 168918,8093
Lambertcoördinaat 2:	X 121350,6265 ; Y 168956,8029
Lambertcoördinaat 3:	X 121547,4709 ; Y 168688,6708
Lambertcoördinaat 4:	X 121563,1000 ; Y 168565,5908
Kadaster:	Ninove, Afd. 10, Sectie B, percelen 42a, 43e, 43g en 46b. Afd. 9, Sectie A, percelen 376d, 376e, 377d, 377c, 378, 379a, 381a, 381b, 380a, 382c, 385b, 383a, 387e (partim), 387h (partim), 387g (partim) en 388p (partim)
Termijn:	21 november 2012 – 28 november 2012

2. Onderzoekopdracht	
Verwijzing naar de bijzondere voorwaarden:	Bijzondere voorwaarden bij de vergunning voor een archeologische prospectie met ingreep in de bodem: Ninove, Kapittelstraat
Omschrijving archeologische verwachtingen:	Zie 4.2
Wetenschappelijke vraagstelling:	Zie 5.1
Oorzaak voor de ingreep in de bodem:	Ontwikkeling en uitbreiding ambachtelijke zone
Eventuele randvoorwaarden:	Zie 5.2

3. Raadpleging van specialisten	
Omschrijving van de inbreng als hun advies werd ingewonnen bij substantiële staalname:	/
Omschrijving van de inbreng als zij betrokken worden bij de conservatie:	/
Omschrijving van de algemene wetenschappelijke advisering door externe personen:	/

3.2. Topografische, landschappelijke, bodemkundige situering

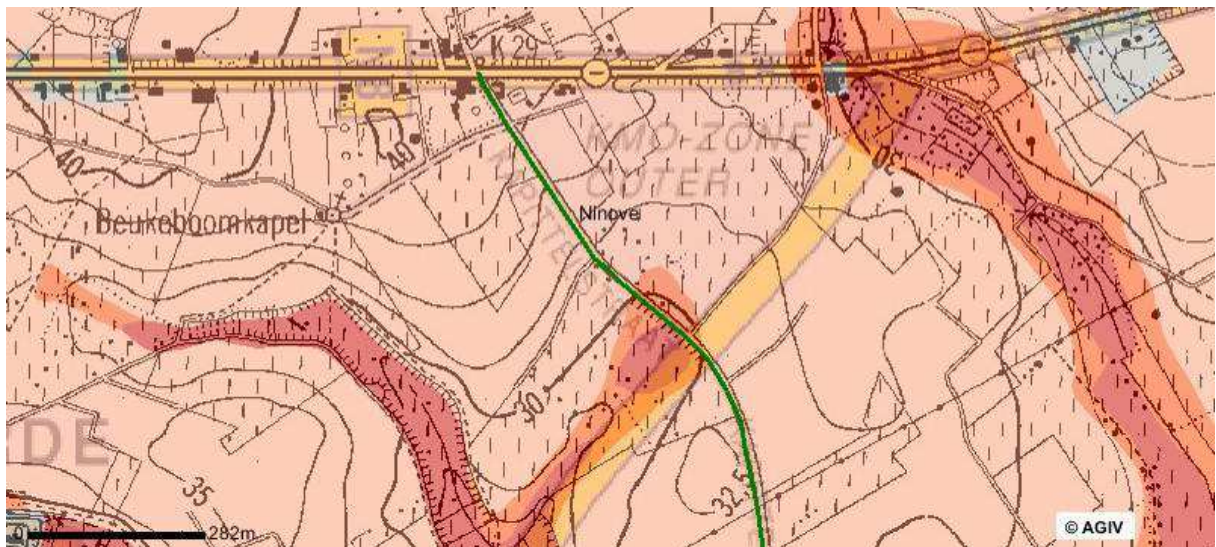

Appelterre-Eichem is een deelgemeente van Ninove en is gelegen in het zuidoosten van de provincie Oost-Vlaanderen (Fig. 1). Het plangebied bevindt zich in de ecoregio van de zuidwestelijke heuvelzone, meer bepaald in het Zuid-Vlaams lemig heuveldistrict. Deze regio is gekenmerkt door een tertiair heuvel landschap afgedekt door voornamelijk lemige eolische afzettingen. Het reliëf, de dikte van het leemdek en de tertiaire ondergrond hebben een gunstige invloed op de waterhuishouding¹.

Figuur 1: Situering Appelterre-Eichem in Oost-Vlaanderen

Figuur 2: Uittreksel uit de topografische kaart. (bron: AGIV)

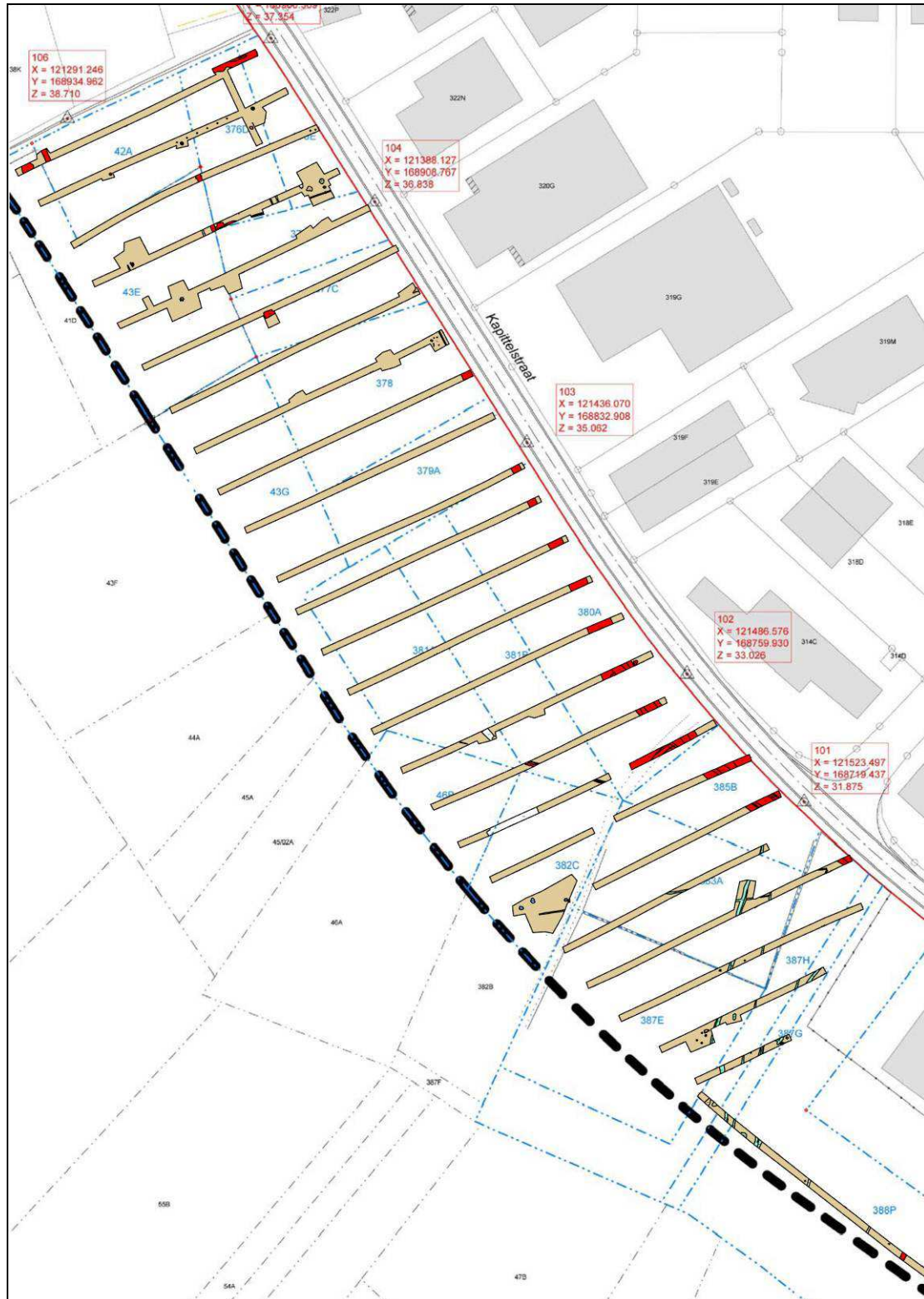

Figuur 3: Uittreksel uit de bodemkaart met aanduiding van de Kapittelstraat. (bron: AGIV)

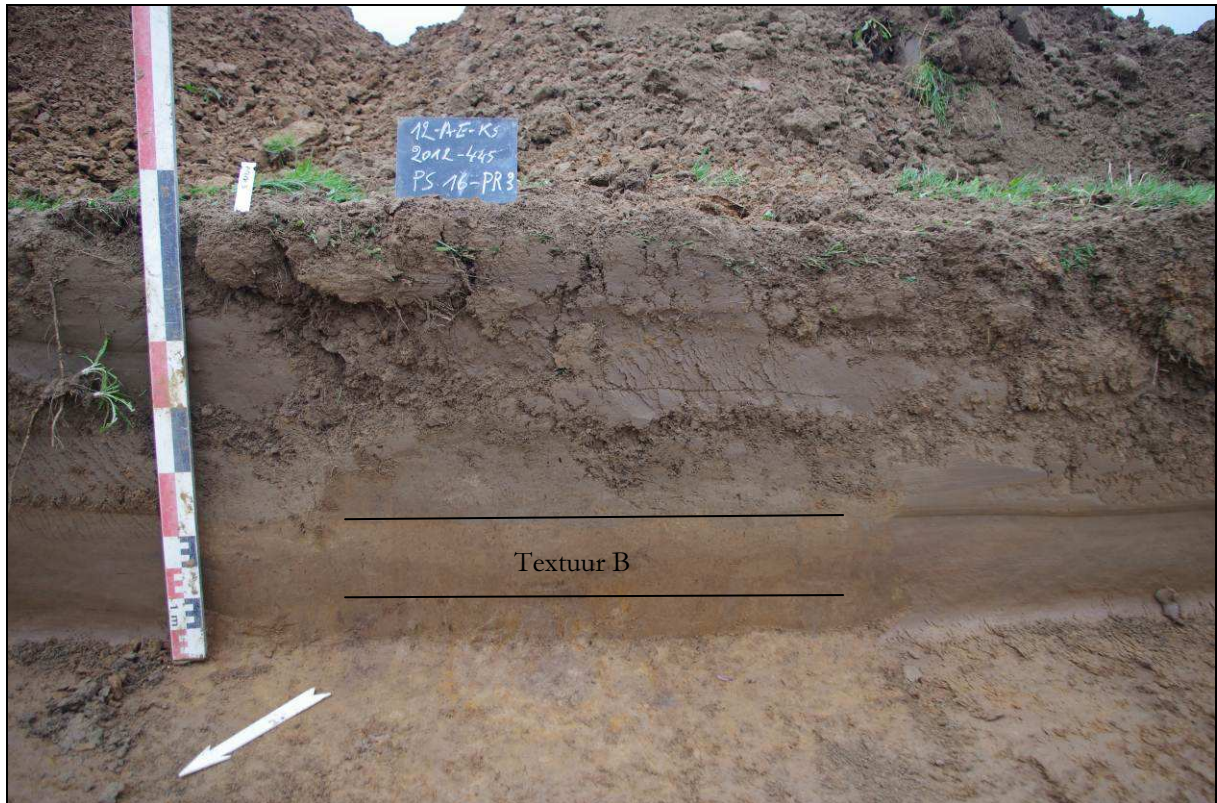
De terreinen zijn gelegen op de zuidoostelijke flank van een helling en variëren van ca. 37m TAW op de top tot ca. 29m TAW aan de voet (Fig. 2). Enkel ter hoogte van de vijf zuidelijkste proefsleuven is een

¹ 'Ecodistricten: Ruimtelijke eenheden voor gebiedsgericht milieubeleid in Vlaanderen. Deelrapport II: Afbakening van ecodistricten en ecoregio's: Verklarende teksten.', Sevenant M., Menschaert J., Couvreur M., Ronse A., Antrop M., Geypens M., Hermy M. & De Blust G., 2002, pp. 158-161

pakket colluvium, tot maximaal 1m dikte, aanwezig. De bodem in het onderzocht gebied bestaat hoofdzakelijk uit bodemtype Aba1, een droge leembodem met textuur B horizont (Fig. 3 – Afb. 1). Het zuidelijkste deel van het onderzoeksgebied is gesitueerd in een matig droge tot zelfs natte leembodem zonder profiel².

Figuur 4: Projectie van de sleuven op het huidige kadasterplan.

Afbeelding 1: Profiel met duidelijke textuur B horizont.

4. ARCHEOLOGISCHE EN HISTORISCHE SITUERING

4.1 Historische situering

De huidige rurale ligging van het plangebied lijkt op basis van de historisch-cartografische bronnen terug te gaan op een gelijkaardige historische situatie. Op de kabinetkaart van Ferraris (1771 – 1778) is de onderzochte zone afgebeeld als onbewoond landbouwgebied, wel reeds geflankeerd door een voorganger van de Kapittelstraat. De bebouwing lijkt zich in de 18de eeuw duidelijk te concentreren rond de nabijgelegen dorpskernen van Voorde, Appelterre en Eichem.

Figuur 5: Uittreksel uit de Ferrariskaart (1771-1778) (Bron: www.kbr.be)

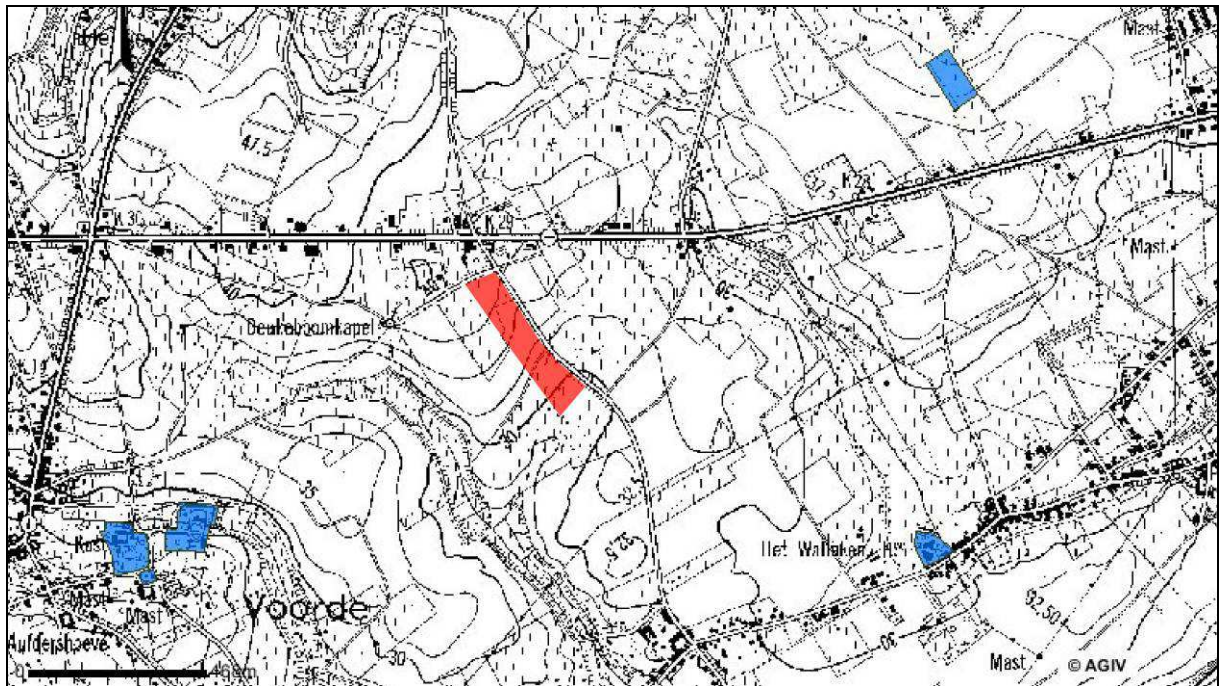
De Atlas der Buurtwegen, evenals de Poppkaart, toont een bocht in de 19de-eeuwse Kapittelstraat (zoals overigens ook op de Ferrariskaart waarneembaar is), die ten opzichte van het huidige tracé veel geprononceerder is. Deze oudere weg is deels aangesneden bij het proefsleuvenonderzoek (cfr. 7.5).

Figuur 6: Uittreksel uit de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) (Bron: GISOost).

4.2. Archeologische situering

Tot op heden vond in het zuiden van Oost-Vlaanderen nog niet veel (grootschalig) archeologisch onderzoek plaats. Dit in tegenstelling tot het noorden van Oost-Vlaanderen, waar de laatste jaren talrijke landelijke projecten zijn uitgevoerd. Behoudens enkele projecten in de Denderregio (SOLVA), de regio rond Zottegem (PAM Velzeke, SOLVA) en Ronse (SOLVA), zijn het voornamelijk kleinschalige onderzoeken en prospectievondsten die ons inlichten over de vroegere menselijke aanwezigheid in Zuid-Oost-Vlaanderen. De opvolging van twee gasleidingtrajecten (Zeebrugge-Quévy, 1992 en Haaltert-Brakel, 2008³) leverde alvast een idee op over de archeologische rijkdom van deze streek.

Figuur 7: Uittreksel uit de CAI (bron: AGIV)

Niettemin zijn er in de Centraal Archeologische Inventaris (CAI) (Fig. 7) een aantal relictten te vinden binnen een straal van ca. 1km rond het projectgebied. In de eerste plaats is er een site met walgracht (inventarisnummer 30669), genaamd het Walleken. Het nabijgelegen Voorde herbergt een kasteel, een pastorie en een parochiekerk⁴. Een laatste gekend relict bevindt zich op minder dan 300m van het onderzochte gebied te midden de velden en betreft de beschermde Kapel van O.-L.-Vrouw ten Beukenboom (Afb. 2), opgericht in 1661. Deze kapel op de kruising van drie veldwegen is opgericht ter vervanging van een Mariabeeld aan een beukenboom.⁵ Prospectievondsten of andere archeologische indicaties zijn echter niet gekend.

Afbeelding 2: Zicht op de kapel 'Ten Beukenboom'.

³ Bauters 1997, 166-167; Vandecatsye & De Clercq 2008.

⁴ cai.erfgoed.net

⁵ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/dibe/relict/83583>

5. ONDERZOEKSOPDRACHT

5.1. Vraagstelling

De aanleiding van het project is de geplande ontwikkeling en uitbreiding van een ambachtelijke zone. Gelet op de omvang van het projectgebied (ca. 3,5 ha) en de locatie op de zuidoostelijke flank van een helling, bestaat de kans dat er op het terrein sporen van menselijke activiteiten aanwezig zijn. Doel van het vooronderzoek is de eventuele aanwezigheid van archeologische sporen te achterhalen, hoe de bewaringstoestand is, welke functie ze hadden en uit welke periode ze dateren. Dit zal leiden tot een eerste inschatting van het archeologisch potentieel voor een eventueel vervolgonderzoek en de geografische afbakening ervan.

5.2. Randvoorwaarden

De bijzondere voorwaarden bevinden zich in bijlage.

6. WERKWIJZE EN OPGRAVINGSSTRATEGIE

6.1. Methodologie terreinwerk

Om een zicht te krijgen op de eventuele aanwezigheid van archeologische sporen zijn binnen het onderzoeksgebied in totaal 26 proefsleuven aangelegd met een onderlinge tussenafstand van 15 meter (as op as) en een breedte van 2 m. Een graafmachine legde de sleuven machinaal aan en dit onder begeleiding van twee archeologen. De sleuven liggen haaks op de helling om op die manier geulvorming te vermijden en om mogelijke historische afwateringsgreppels zeker aan te snijden. Eén sleuf wijkt af van deze oriëntatie door de aanwezigheid van een bebouwd perceel. Om inzicht te verwerven in de functie van sommige sporen en hun ruimtelijke en chronologische samenhang zijn de sleuven soms lokaal uitgebreid. Na afloop zijn bovendien nog aantal kijkvensters aangelegd.

Afbeelding 3: Zicht op de proefsleuven met op de voorgrond een kijkvenster.

De sleuven zijn afgegraven tot op de moederbodem⁶ (leem). De sporen zijn manueel opgeschaafd, gefotografeerd, beschreven en topografisch ingemeten. Een aantal sporen zijn gecoupeerd met als doel de aard en datering ervan te kunnen bepalen. De coupes zijn eveneens gefotografeerd, ingetekend en beschreven. Alle vondsten kregen een identificatienummer. Op regelmatige afstanden en indien er geen archeologische sporen aanwezig zijn, zijn profielputten aangelegd om een beter beeld te krijgen van de bodemopbouw. Elk profiel is gefotografeerd en per laag beschreven. Van alle sleuven en profielen is de precieze locatie topografisch ingemeten.

---

⁶ Ook waar een textuur B horizont of colluvium aanwezig was is steeds afgegraven tot op de moederbodem (C-horizont) omdat de sporen pas vanaf dat niveau zichtbaar waren. Dit gebeurde in voorkomend geval laagsgewijs.

Bij de verwerking zijn alle spoorbeschrijvingen, plannen, foto's, vondstbeschrijvingen en –behandelingen ingevoerd in de archeologiedatabank van SOLVA.⁷

6.2. Methodologie verwerking

Het gebruik van gestandaardiseerde fiches en een gestandaardiseerde nummering van de sporen en de lagen in een spoor – en alles wat daarmee samenhangt (foto's, plannen, vondsten) – heeft niet alleen te maken met het stroomlijnen van de registratie op het veld, maar ook met de verwerking van deze gegevens tijdens de rapportage.

De dienst archeologie van SOLVA heeft in de loop van 2009 de ontwikkeling van een databank geïnitieerd. Haar doel is het kunnen zowel invoeren en opslaan, als raadplegen en beheren van alle gegevens – velddata en externe informatie – in één systeem. Daarenboven is het de opzet om met de databank overzichtelijke lijsten te kunnen genereren, die als bijlagen kunnen dienen in de rapporten. Deze databank is geen star gegeven, maar een 'ongoing' project, te meer nu ook de stap is gezet naar een volledig digitale registratie op het terrein.

De absolute basis van de databank, de kleinste atomaire eenheid als het ware, is het spoor. Dit omvat elk spoor, elk onderdeel van een spoor alsook elke actie die in het verleden haar sporen in de ondergrond naliet. Deze kleinste eenheid valt uiteen in zeven types: 'laag', 'muur', 'vloer', 'skelet', 'hout', 'vertical feature interface' of 'VFI' en 'horizontal feature interface' of 'HFI'. Voor elk type spoor bestaat één gestandaardiseerde fiche in de databank. Aan deze kleinste eenheid wordt alles gekoppeld: tekeningen, foto's én vondsten. Bovendien worden op dit niveau de eerste relaties gelegd tussen de sporen onderling: een spoor 'is recenter', 'is ouder', 'gelijktijdig met' of 'hetzelfde als' een ander spoor.

Op een tweede niveau in de databank staan de contexten. Contexten groeperen één of meerdere sporen. Elke context krijgt een individueel nummer, namelijk het nummer van het eerste spoor dat tot deze context behoort. Het is evenwel zo dat niet elk spoor noodzakelijk deel uitmaakt van een context. Verstoringen en 'negatieve sporen', sporen die na couperen geen of een natuurlijk spoor blijken te zijn, worden niet tot het niveau van een context gebracht, maar bestaan enkel tot op het spoorniveau. De tekeningen, foto's en vondsten die gekoppeld zijn aan een spoor worden door de databank automatische verbonden aan de context waartoe ze behoren. Vanuit dit contextniveau kan men dus makkelijk navigeren in de verschillende sporen van die context en waaraan de vondsten, tekeningen en foto's verbonden zijn. Op dit niveau laat de databank eveneens toe chronologische/stratigrafische relaties te leggen tussen de contexten onderling.

Het derde niveau in de databank bevat de structuren. Structuren groeperen op hun beurt één of meerdere contexten. Ook zij krijgen een individueel nummer, met name het eerste contextnummer dat tot deze structuur behoort. Indien bijvoorbeeld een gebouwplattegrond (structuurniveau) is vastgesteld, bestaande uit verschillende paalsporen (contextniveau), dan zal deze gebouwplattegrond het nummer dragen van een context (een paalspoor) die deel uitmaakt van deze structuur. Elk paalspoor (contextniveau) kan op zijn beurt bestaan uit een paalkern (spoorniveau) en een insteek (spoorniveau). Opnieuw is het zo dat niet elke

---

⁷ De archeologiedatabank van SOLVA omvat alle informatie die op terrein ingezameld wordt (spoorfiches, plannen, foto's,...) alsook de vondsten. Op basis van deze basisinformatie worden tevens contexten en structuren gecreëerd, alsook diverse bijlagen (rapporten, rapport natuurwetenschappelijk onderzoek...). De databank beheert zodoende alle opgravingsdata ingezameld op projecten die door SOLVA worden uitgevoerd. Ze is te allen tijde te consulteren op de bureaus van SOLVA.

context tot een structuur hoeft te behoren. De databank groepeerd onder een structuur telkens de tekeningen, foto's en vondsten die gekoppeld zijn aan de contexten die deel uitmaken van de structuur. Opnieuw is vanuit het structuurniveau gemakkelijk te navigeren tussen de verschillende contexten die ertoe behoren en zo, verder afdalend, uiteindelijk tussen de verschillende sporen. Op dit niveau kunnen eveneens chronologische/stratigrafische relaties gelegd worden tussen structuren.

Bij een vooronderzoek waar er een opgraving zal volgen worden geen contexten en structuren aangemaakt aangezien er bij een opgraving later nog nieuwe inzichten kunnen volgen. In dit geval is er dan ook voor gekozen om voor de zone die niet in aanmerking komt voor vervolgonderzoek wel contexten aan te maken terwijl dit voor de zone die wel dient opgegraven te worden niet is gebeurd. Op deze wijze wordt gegarandeerd dat informatie rond potentiële contexten of structuren niet verloren gaat bij een bevraging van de databank. Een voorbeeld verduidelijkt dit: een geïsoleerde grafkuil, die geen aanleiding geeft tot verder onderzoek, wordt wel als context gedefinieerd in de databank, omdat deze zo ook in de resultatenlijst van een bevraging zal voorkomen. Zoniet zou deze grafkuil voor de databank 'onzichtbaar' worden.

Het zijn de contextnummers en, indien gegroepeerd onder een structuur, de structuurnummers die verder in de tekst de leidraad vormen. Voor de volledigheid geven we nog mee dat er thesauruslijsten zijn opgesteld die duidelijk definiëren welke archeologische gehelen als context dan wel als structuur geïnterpreteerd worden.

Wat de vondsten en de staalnames betreft, wensen we mee te geven dat de databank een uitgebreide mogelijkheid tot determinatie en datering voorziet. Beide gebeuren zoals vermeld op het spoorniveau. Hieraan zijn de verschillende inventarisnummers van de vondsten gekoppeld. Bij het ingeven van de vondsten wordt 'automatisch' een datering gegenereerd, maar deze kan manueel overschreven worden. Dit geldt op spoor-, context- en structuurniveau. De databank laat eveneens toe de vondstgegevens te bevragen en te gebruiken, dit laatste onder meer door middel van grafieken. Bovendien kan voor elke vondst een logboek van de verschillende behandelingen aangemaakt worden.

De databank bevat tot slot alle relevante documenten met betrekking tot een project in een map 'bijlagen': BVS, rapport, plannen, overzichtsfoto's, rapporten natuurwetenschappelijk onderzoek, totaalplan,...

6.3. Motivatie van de selectie van materiaal en staalname

Tijdens het onderzoek zijn alle aangetroffen vondsten geregistreerd en gerecupereerd. Aangezien het een vooronderzoek betreft, waarbij duidelijk was dat verder vlakdekkend onderzoek noodzakelijk zou zijn, zijn uit de aanwezige sporen nog geen stalen genomen. Dit zal gebeuren tijdens het vervolgonderzoek.

7. BESCHRIJVING VAN HET ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK

7.1. Inleiding

Het onderzoeksgebied ligt op een lichte helling. Op verschillende plaatsen kwamen sporen uit diverse periodes aan het licht. Van sleuf 22 tot en met sleuf 26 is ook een pakket colluvium aanwezig dat varieert in dikte van 18 tot 101 cm. Op de meeste plaatsen heeft zich in dit colluvium een B-horizont gevormd, wat er op wijst dat deze accumulatielaag niet recent is (Afb. 4). De recentste vondsten uit deze laag dateren uit de late middeleeuwen. Het gaat om een wandscherf steengoed met ijzerengobe en een wandscherf in lokaal hoogversierd aardewerk. Vermoedelijk dateert het tot stand komen van deze laag dan ook in de late middeleeuwen of de vroege post-middeleeuwen. Er bevinden zich geen sporen in dit colluvium.

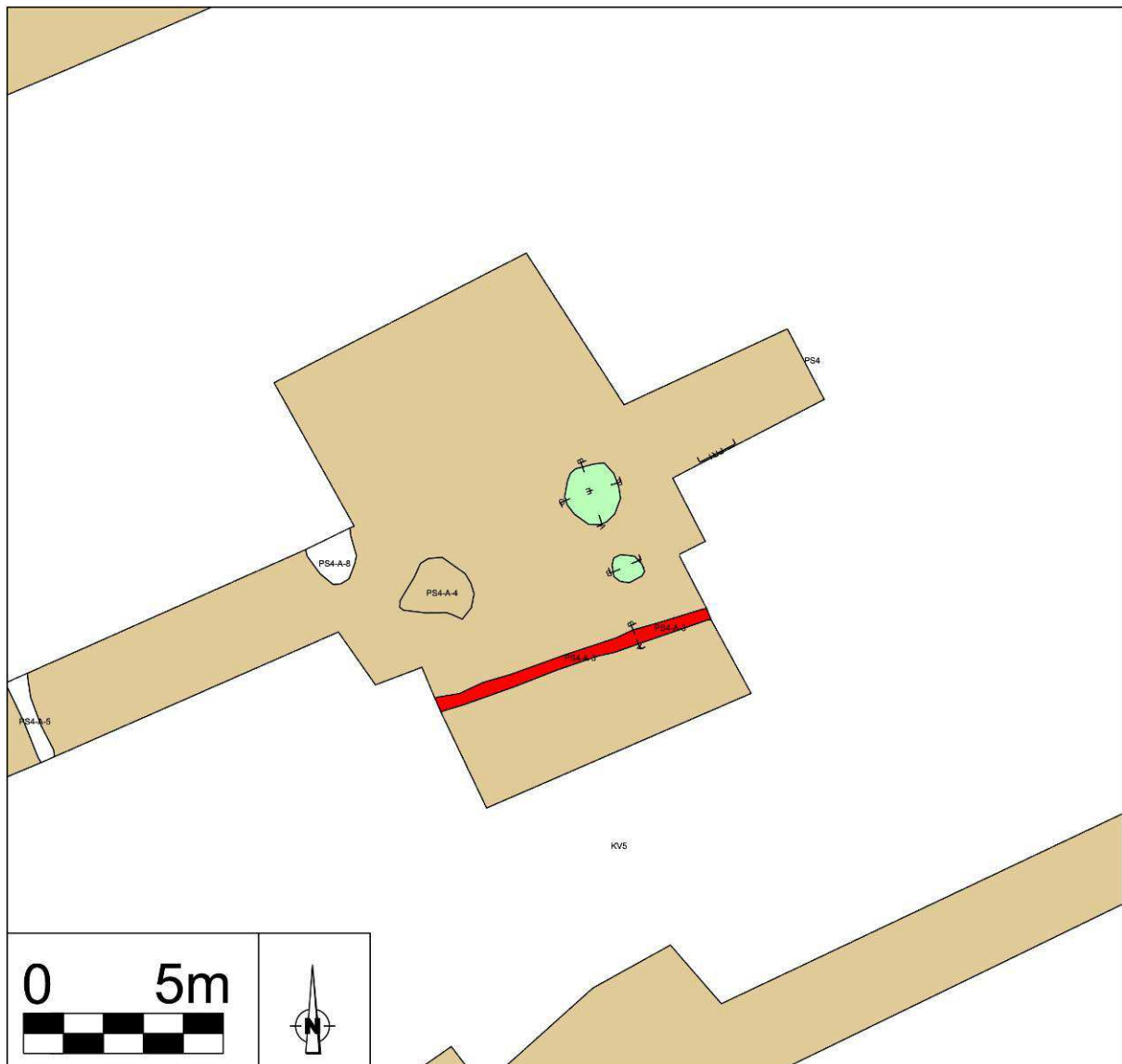

Afbeelding 4: B-horizont gevormd in colluvium.

De verdere bespreking van de sporen is opgedeeld volgens de periode waarin ze te plaatsen zijn. Een groot aantal sporen leverden geen vondsten op en komen enkel aan bod als ze in relatie staan tot sporen die wel te dateren zijn of als ze om een bepaalde reden significant zijn.

7.2. Late bronstijd - IJzertijd

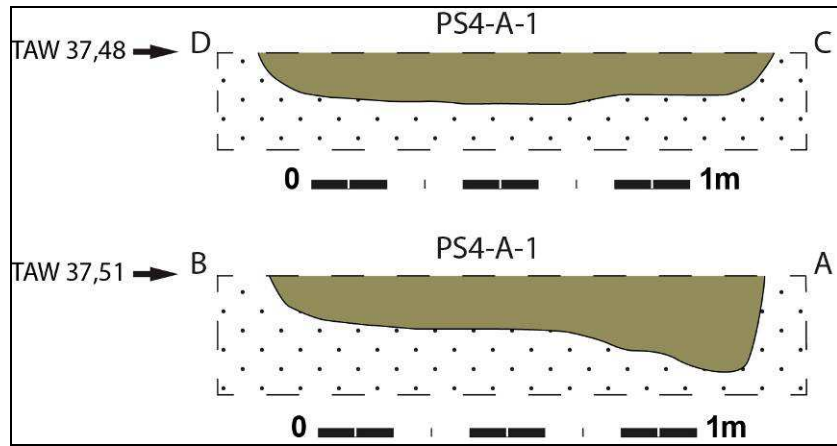
De enige twee sporen die, op basis van enkele fragmenten handgevormd aardewerk, met enige voorzichtigheid te dateren zijn in deze periode bevinden zich bovenaan het terrein in proefsleuf 4 (Fig. 8). Het gaat hierbij om twee kuilen (PS4-A-1 en PS4-A-2) (Fig. 9 en 10) die volledig geïsoleerd lijken te liggen. De proefsleuven en kijkvensters rondom leverden geen andere aanwijzingen voor een site uit deze periode op. Mogelijk zijn ze de enige restanten van een voor de rest geërodeerde nederzetting. De ligging van de sporen bovenaan het terrein en de aanwezigheid van een zeer dik pakket colluvium onderaan de helling kunnen hiervoor indicatoren zijn. Ook in Wetteren⁸ en Velzeke⁹ zijn dergelijke geïsoleerde kuilen aangetroffen die kunnen wijzen op een geërodeerde site.

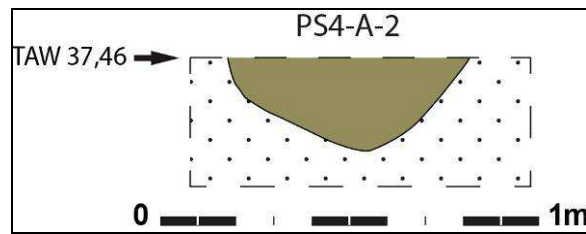
Figuur 8: Plan van proefsleuf 4 met contexten PS4-A-1 en PS4-A-2.

8 Pede & Van De Vijver 2008, 51-52.

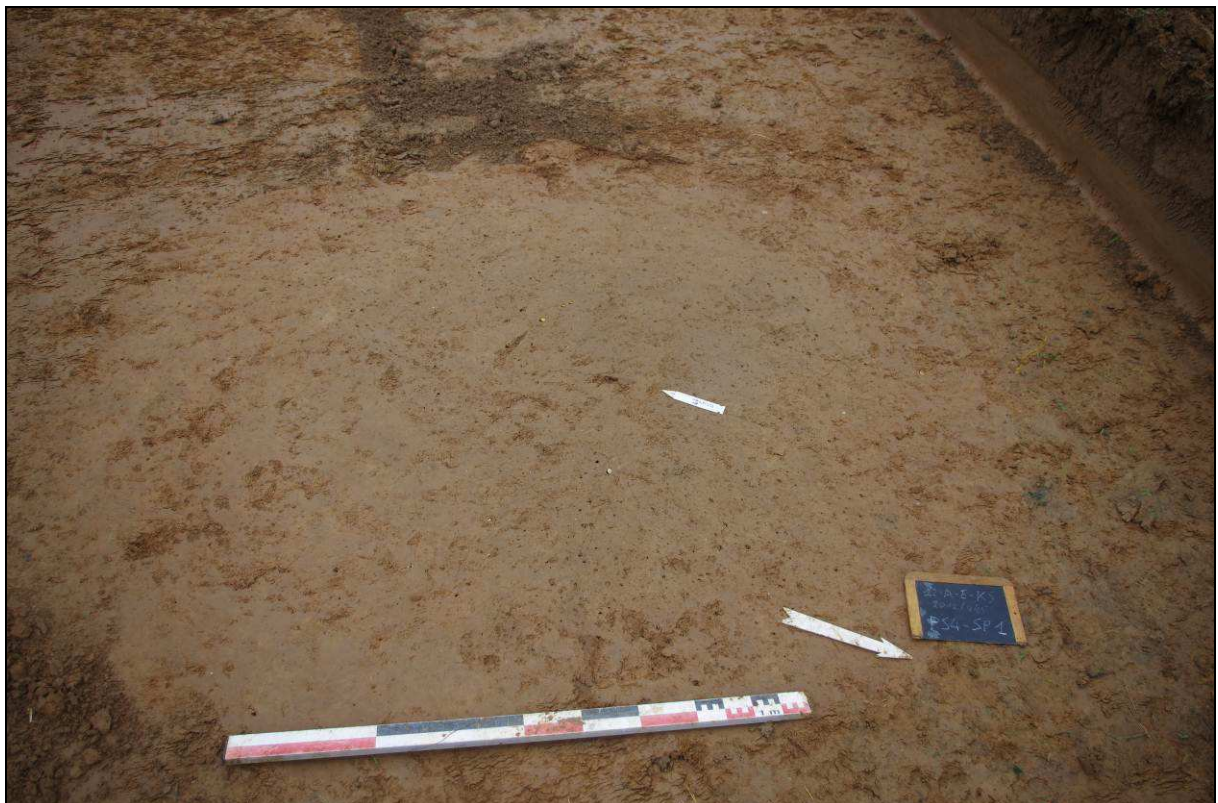
9 De Mulder & Deschieter 2007, 55-56.

Figuur 9: Coupetekeningen van PS4-A-1.

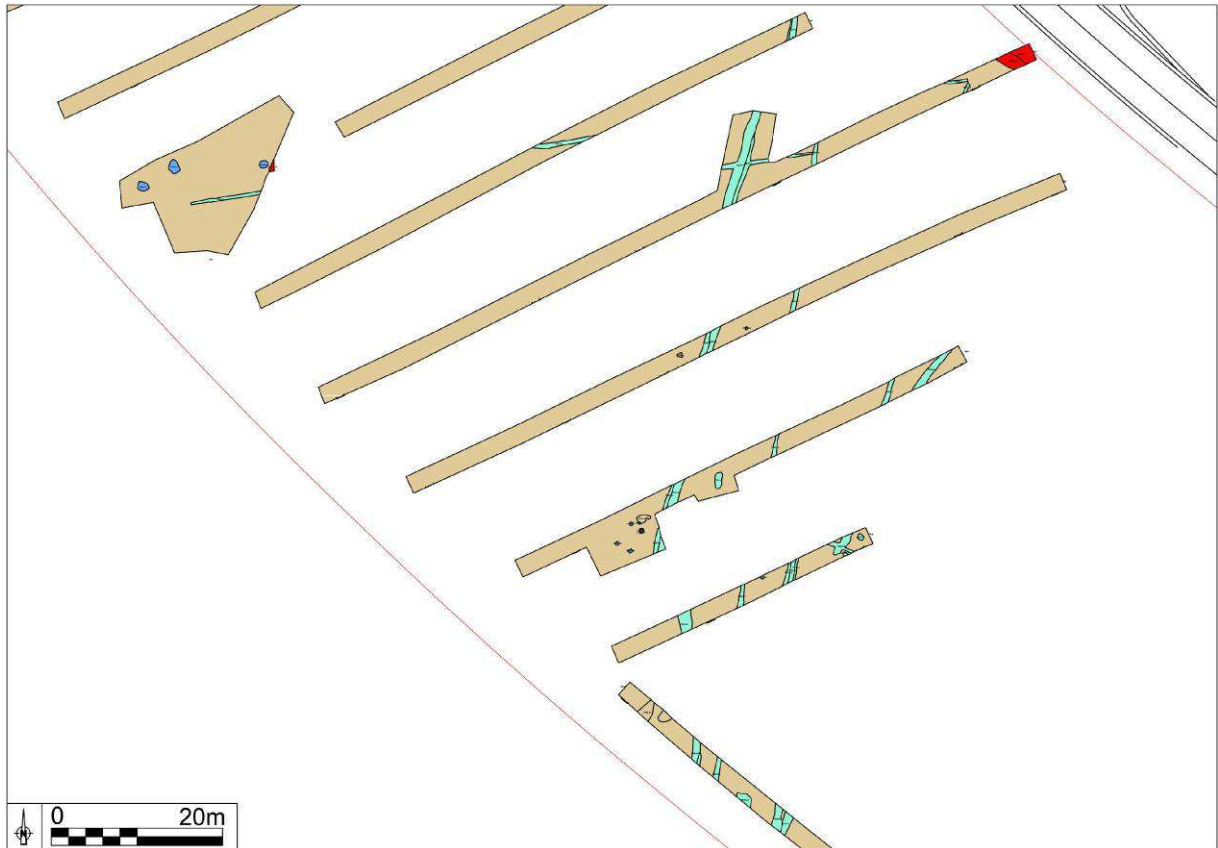
Figuur 10: Coupetekeningen van PS4-A-2.

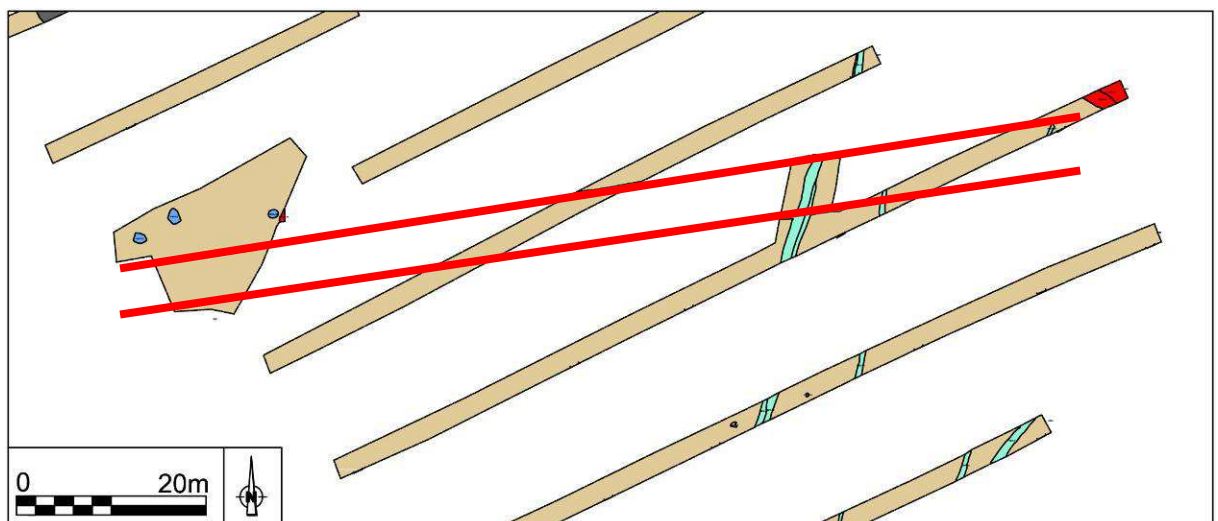
Afbeelding 5: Zicht op spoor PS4-A-1.

7.3. IJzertijd – Romeinse Tijd

De hieronder besproken sporen (Fig. 11) dateren wellicht allemaal uit de Romeinse periode al is een iets oudere datering voorlopig niet uit te sluiten. De vondsten, voornamelijk kleine wandscherven handgevormd aardewerk, laten voorlopig niet toe om de sporen in een nauwer tijds kader te plaatsen.

Figuur 11: Plan van de zuidelijke zone met de sporenconcentratie.

Figuur 12: Plan van het vermoedelijke wegtracé.

7.3.1. Een wegtracé?

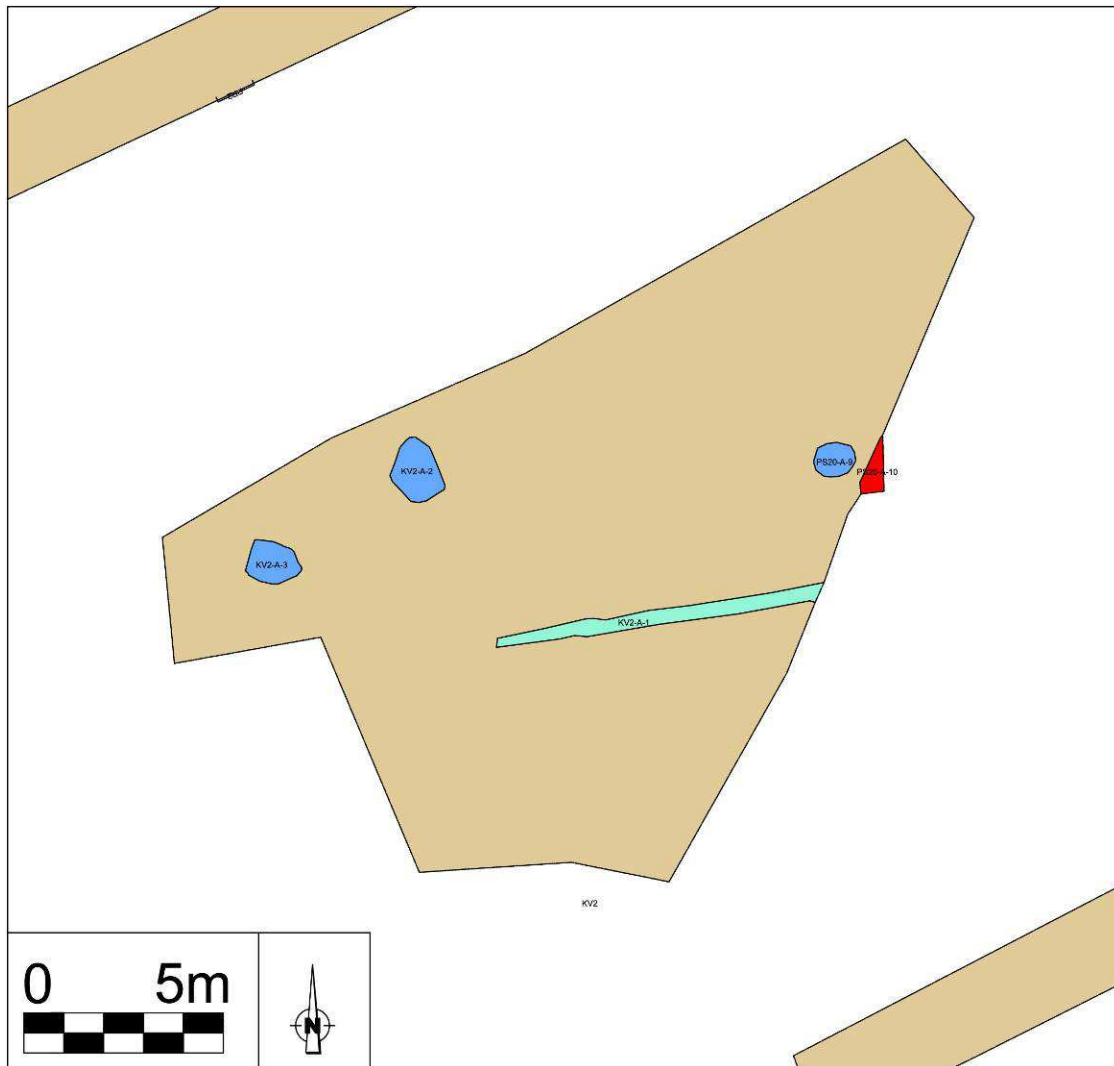
In de sleuven PS21 en PS22 en het kijkvenster KV2 bevinden zich twee parallelle greppels (sporen KV2-A-1, PS21-A-1 en PS22-A-4 enerzijds en PS22-A-6 anderzijds). (Fig. 12) De buitenkant van de respectievelijke greppels ligt op 6 m van elkaar. De weg vertoont nagenoeg een oost-west oriëntatie. Het lijkt erop dat naar het westen toe de weg deels geërodeerd is. Uit de weg is geen materiaal gerecupereerd al is het vermoeden groot dat hij uit de Romeinse periode dateert (cfr. 7.3.2).

Afbeelding 6: Zicht op greppel PS21-A-1.

7.3.2. Drie crematiegraven

Ten noorden van het westelijke uiteinde van de vermoedelijke weg bevinden zich drie crematiegraven (sporen PS20-A-9, KV2-A-2 en KV2-A-3). (Fig. 13, Afb. 7) Van deze graven is de houtskoollaag goed bewaard. De centrale vulling (nazakking) is verdwenen door erosie, wat aansluit bij het wegtracé dat hier ook niet meer volledig zichtbaar is. Deze crematiegraven zijn met zekerheid te plaatsen in de Romeinse periode. Bij het blootleggen van de sporen kwamen enkele oxiderend gebakken scherven aan het licht. Om de context niet te verstoren, zijn deze niet gerecupereerd. De graven zijn in afwachting van een vlakdekkende opgraving afgedekt met plasticfolie. Gezien hun ligging is het wegtracé wellicht ook Romeins.

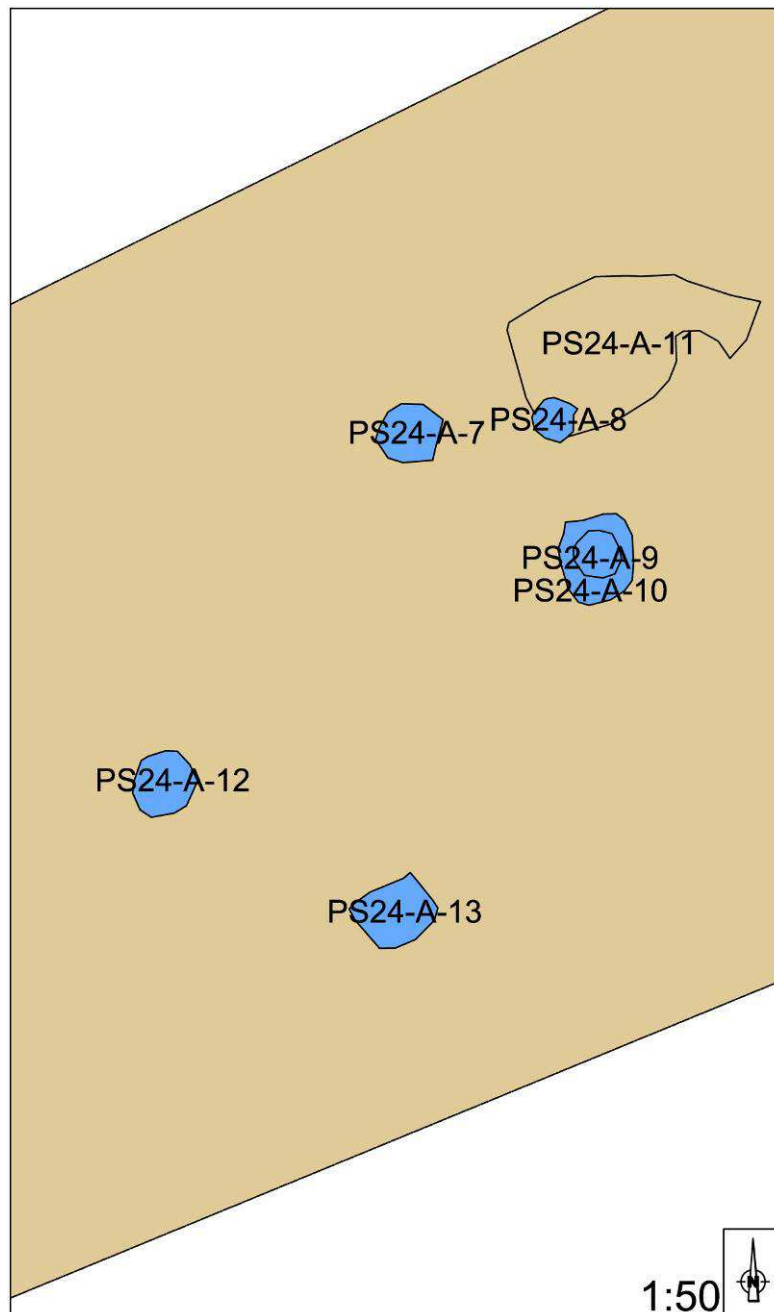
Figuur 13: Plan van de zone met crematiegraven.

Afbeelding 7: Zicht op de drie crematiegraven.

7.3.3. Een spieker

In proefsleuf 24 bevindt zich een spieker (Fig. 14, Afb. 8). Deze bestaat in dit geval uit 5 paalgaten, waarvan er vier gepositioneerd zijn in een rechthoek met noordoost-zuidwest oriëntatie (sporen PS24-A-7, PS24-A-12, PS24-A-13 en PS24-A-9+10)¹⁰. In het midden van de noordoostelijke zijde bevindt zich op korte afstand een vijfde paalgat (spoor PS24-A-8) dat duidelijk bij de constructie hoort. Mogelijk betreft het hier een paal ter ondersteuning van een trapje.¹¹ Uit de paalgaten zijn enkele fragmenten handgevormd aardewerk, gerecupereerd. Een scherf in gedraaid reducerend gebakken aardewerk van een kom (type 1 of 2¹²) uit paalspoor PS24-A-13 laat toe het gebouwtje in de Romeinse periode te plaatsen.

Figuur 14: Plan van de spieker in PS24.

¹⁰ Het gebouwtje meet 2m80 op 1m75.

¹¹ Mondelinge mededeling Bart Cherretté.

¹² Vermeulen 1992, 100.

Afbeelding 8: Zicht op de spieker.

7.3.4. Andere sporen

Meerdere greppels (Afb. 9) en kuilen hebben een gelijkaardige vulling als bovenstaande sporen, maar leverden geen bijkomende dateringsgegevens op met uitzondering van enkele wandfragmenten handgevormd aardewerk. Bijgevolg is de datering ervan voorlopig onzeker, al is te vermoeden dat ook deze sporen in de Romeinse periode thuis horen.

Afbeelding 9: Zicht op enkele greppels in PS22.

7.4. Middeleeuwen

Het enige spoor uit deze periode is een grote ontginningskuil (context PS18-A-11) die op basis van enkele scherven lokaal gedraaid grijs aardewerk en één scherf steengoed met ijzerengobe in de late middeleeuwen te situeren is. Onderin de kuil bevinden zich enkele inspoelingslaagjes die erop wijzen dat de kuil kortstondig heeft open gelegen.

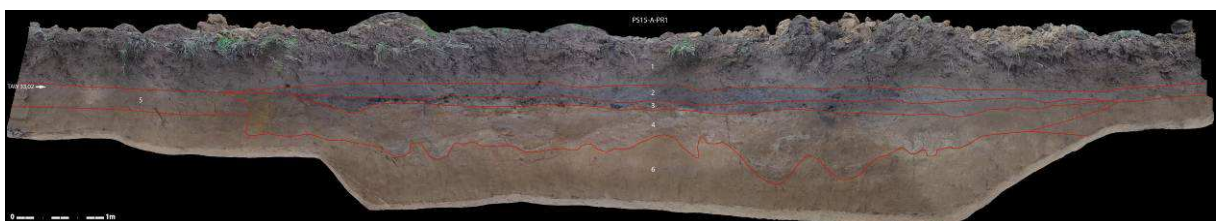

Afbeelding 10: profiel van de middeleeuwse ontginningskuil.

7.5. Post-Middeleeuwen

Uit deze periode dateren vier wegtracés waarvan er drie vandaag nog in gebruik zijn.

Tussen proefsleuf 8 en 22 bevindt zich parallel met de Kapittelstraat het tracé van haar post-middeleeuwse voorganger (context PS8-A-1). Onderaan de helling is de weg het best bewaard en heeft hij een breedte van bijna 12 m. De onderste vulling gaat terug tot een onverharde weg waarin duidelijk karresporen zijn uitgesleten. (Afb. 11) De recentste fase bestaat uit sintels die hebben gediend als onderfundering voor een gekasseide straat. (Afb. 12)

Afbeelding 11: profiel 1 in proefsleuf 15 – doorsnede wegtracé.

Afbeelding 12: Laag met negatieve kasseispioren.

Ook op het noordelijk deel van het terrein, in proefsleuf 1, is de rand van de voorganger van Ten Beukenboom aangesneden (context PS1-A-2). Het veldweggetje dat vandaag naar de kapel een eind verderop leidt, was ooit een diep uitgesneden holle weg (Afb. 13). De onderkant van deze weg is niet geregistreerd omwille van veiligheidsredenen.

Afbeelding 13: Aanzet van de holle weg 'Ten Beukenboom'

Ook in proefsleuf 18 bevindt zich een verharding van een landweggetje (context PS18-A-5). Ook dit tracé is vandaag nog in gebruik. Het laatste wegtracé is alleen bewaard in de vorm van enkele karrespioren (context PS16-A-6).

8. SYNTHESE

8.1. Synthese

Naar aanleiding van de geplande ontwikkeling en uitbreiding van een ambachtelijke zone langsheen de Kapittelstraat te Ninove voerde SOLVA in november 2012 een vooronderzoek uit om de terreinen archeologisch te evalueren. Hieruit blijkt dat er ondanks de lage verwachtingen toch een aantal sporen op het terrein aanwezig zijn.

Deze sporen concentreren zich hoofdzakelijk in het zuidelijk deel van de onderzochte zone, waar de natuurlijke bodem bestaat uit droge leem, al dan niet afgedekt door een pakket colluvium dat tot 1 m dik kan zijn. De aard van de sporen laat toe om één bewoningszone aan te duiden met aansluitend een zone met begraving.

Het mag dan ook duidelijk zijn dat de terreinen in Appelterre-Eichem een belangrijke archeologische waarde hebben. Verspreid over bijna 30 % van de totale oppervlakte zijn sporen vastgesteld. Bovendien blijken vele sporen een duidelijke chronologische samenhang te vertonen. De meerderheid van de dateerbare structuren is te situeren in de Romeinse periode, maar er zijn ook, in beperkte mate, sporen uit de metaaltijden, de late en de post-middeleeuwen aanwezig op het terrein. De sporendensiteit is eerder beperkt, maar duidelijk, wat bij opgraving de interpretatie ten goede kan komen.

Voor de Romeinse periode gaat het in de eerste plaats om een wegtracé, enkele crematiegraven en een spieker. Verschillende grachten lijken hiermee samen te horen, maar leverden enkel wandscherven handgevormd aardewerk op. Het is bijgevolg dan ook niet uit te sluiten dat ze ook een oudere datering kunnen hebben.

Vier wegtracés dateren uit de post-middeleeuwse periode en één grote kuil is te interpreteren als een ontginningskuil uit de late middeleeuwen. Twee sporen bovenaan de helling tenslotte kunnen wijzen op een geërodeerde site uit de Metaaltijden.

Algemeen gesteld lijken de aangetroffen sporen toe te wijzen aan de ijzertijd en/of Romeinse periode, waarbij deze laatste alvast een zekerheid is. Hoe het geheel aan sporen zich nu precies tot elkaar verhoudt, kan vanzelfsprekend nog niet beantwoord worden. Maar het lijkt aannemelijk dat hier een Romeinse landelijke nederzetting is aangetroffen, met minstens één landweg en bijhorende graven. In welke mate de bewoning ook terug te voeren is tot de late ijzertijd, valt voorlopig niet te zeggen.

8.2. Antwoord op de vooropgestelde onderzoeksvragen

Het doel van deze prospectie met ingreep in de bodem is een archeologische evaluatie van het terrein. Hierbij konden volgende antwoorden gegeven worden op de onderzoeksvragen:

- Er zijn sporen aanwezig.
- De sporen zijn antropogeen.
- De sporen zijn over het algemeen goed bewaard. Het colluvium heeft de meeste sporen beschermd tegen erosie.
- De sporen lijken deel uit te maken van een nederzetting, met minstens één landweg en enkele graven.
- De dateerbare sporen zijn te plaatsen in de Romeinse periode, al is een datering in de ijzertijd voorlopig niet uit te sluiten.

9. AANBEVELINGEN VOOR VERVOLGONDERZOEK EN GEPLANDE VERVOLGONDERZOEKEN

Het is duidelijk dat deze site een belangrijk onderzoekspotentieel heeft voor de regio:

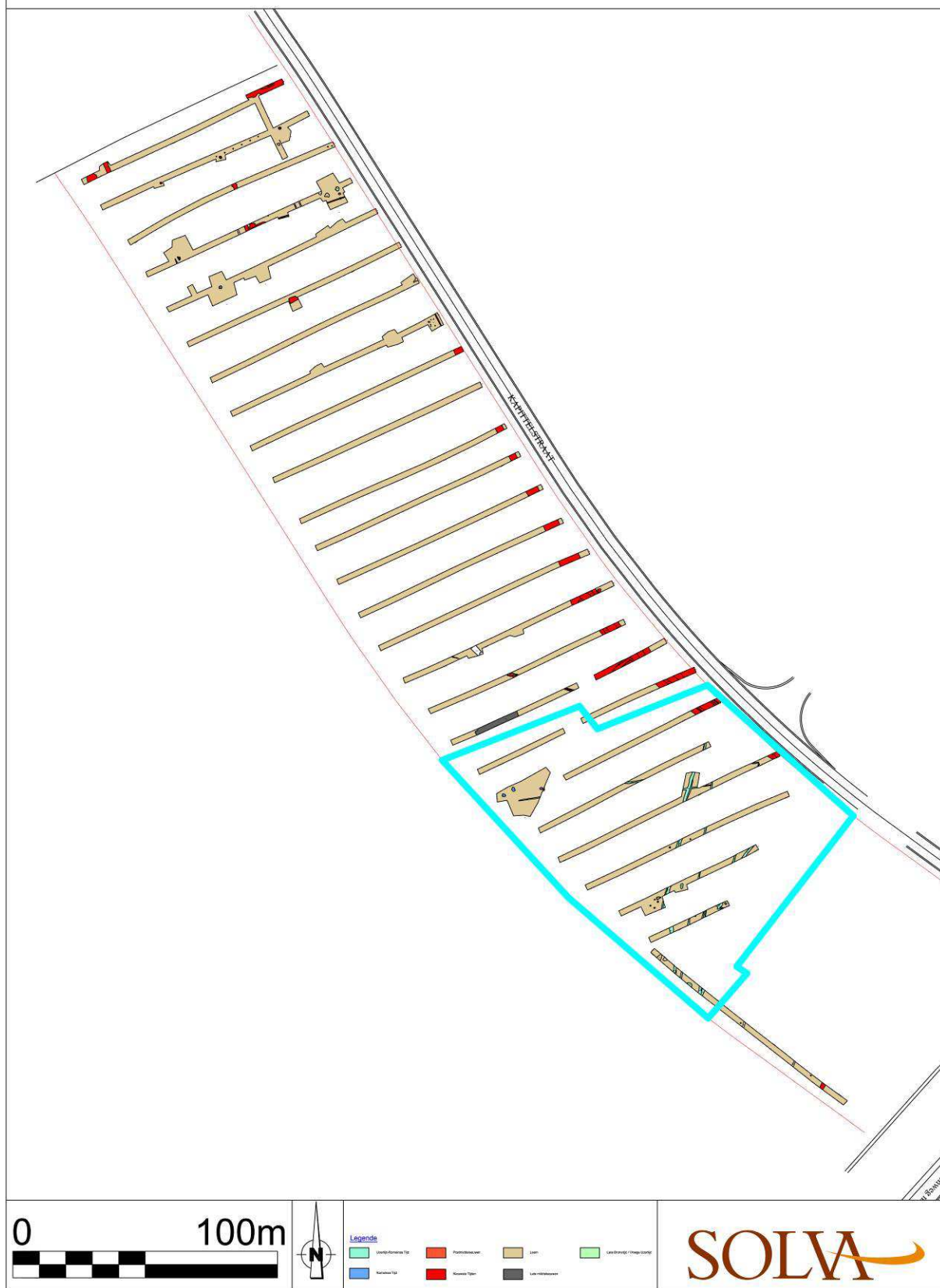
- ruimtelijk inzicht naar landelijke bewoning of landelijke archeologie: landelijke bewoning is vooralsnog weinig gedocumenteerd in het gebied tussen Dender en Schelde, zeker in vergelijking met de noordelijke zandstreek.
- inzicht in de landelijke bewoning in de Romeinse periode
- mogelijk inzicht in de ruimtelijke indeling van het Romeins landschap in deze regio
- mogelijkheid om relatie te onderzoeken tussen bewoning, infrastructuur (greppels, wegtracés) en begraving

Op basis van het vooronderzoek is dan ook een aaneengesloten zone van bijna 1 ha afgebakend die in aanmerking kan komen voor vervolgonderzoek. Deze omsluit alle sporen uit de Romeinse periode. Het gaat om de zuidelijke concentraties van sporen vanaf de crematiegraven en het wegtracé tot de oostelijke rand van het onderzoeksterrein. In het zuiden is de zone begrensd tot waar de droge bodem overgaat in een natte zone en waar geen sporen meer zijn aangetroffen. In sommige zones is een pakket colluvium van maximaal 1 meter aanwezig. De sporen bevinden zich uitsluitend onder dit pakket. Tijdens het vooronderzoek zijn geen sporen aangetroffen in deze laag. Voor de opgraving van alle sporen is dus slechts één grondplan nodig.

De geïsoleerde kuilen in het noorden zijn reeds tijdens het vooronderzoek gecoupeerd. Omwille van de zeer lage sporendensiteit en de afwezigheid van sporen rondom, die enige duiding kunnen geven omtrent de interpretatie, suggereren we in deze zone geen verder onderzoek te verrichten.

Op het vlak van de natuurwetenschappen zullen tijdens het vervolgonderzoek, naast de gebruikelijke analyses, middelen noodzakelijk zijn voor 14C-datering, houtbepaling van houtskool uit de crematiegraven en fysische antropologisch onderzoek van de resten verbrand bot.

Ninove Kapittelstraat - Archeologisch vooronderzoek

Figuur 15: Onderzoekgebied met aanduiding zone die in aanmerking komt voor vervolgonderzoek. (Lichtblauw: IJzertijd-Romeinse tijd; blauw: Romeinse tijd; oranje: postmiddeleeuwen; rood: Nieuwste tijden; bruin: leem; grijs: late middeleeuwen; groen: late bronsstijd-vroege ijzertijd)

10. SAMENVATTING

De aanleiding van het project is de geplande realisatie van een ambachtelijke zone op het terrein. Het projectgebied is ca. 3,5 ha groot en is gelegen langsheen de Kapittelstraat te Appelsterre-Eichem.

Het proefsleuvenonderzoek leverde sporen op uit verschillende periodes. De Romeinse periode is het best vertegenwoordigd met sporen die duiden op de aanwezigheid van een nederzetting. Naast drie crematiegraven langsheen een wegtracé zijn er verschillende grachten en een spieker aangetroffen. Ook de post-middeleeuwse voorganger van de Kapittelstraat is aangesneden. Twee kuilen bovenaan de helling zijn vermoedelijk het enige restant van een oudere, geërodeerde, site uit de metaaltijden.

Voor verder onderzoek komt een zone van bijna 1 ha in aanmerking.

11. BIBLIOGRAFIE

De Mulder G. & Deschieter J., 2007, Een nieuwe kuil uit de late bronstijd – vroege ijzertijd te Velzeke (provincie Oost-Vlaanderen, *Lunula Archaeologia protohistorica* 16, pp. 53-57.

Pede R. & Van De Vijver M., 2008, Twee kuilen uit de late bronstijd/vroege ijzertijd te Wetteren (provincie Oost-Vlaanderen, België), *Lunula Archaeologia protohistorica* 16, pp. 49-52.

Sevenant M., Menschaert J., Couvreur M., Ronse A., Antrop M., Geypens M., Hermy M. & De Blust G., 2002, *Ecodistricten: Ruimtelijke eenheden voor gebiedsgericht milieubeleid in Vlaanderen. Deelrapport II: Afbakening van ecodistricten en ecoregio's: Verklarende teksten*, s.l.

Vandecatsye S. & De Clercq S., 2008, De grenzen van projectarcheologie. Archeologie en het Fluxystracé Brakel-Haaltert., onuitgegeven rapport.

Vermeulen F., 1992, Tussen Leie en Schelde. Archeologische inventarisatie en studie van de Romeinse bewoning in het zuiden van de Vlaamse zandstreek, *Archeologische Inventaris Vlaanderen Buitengewone reeks* 1, Gent.

12. BIJLAGEN

12.1. Handleiding bij het raadplegen van de bijlagen

De bijlagen bij het rapport zijn ingedeeld in een algemene gegevensfiche over het project inclusief trefwoorden, een lijst met overzichtsfoto's, een structuurlijst, een contextlijst, een sporenlijst, een vondstenlijst en een fotolijst op spoorniveau. Tevens wordt een overzicht geboden van uitgevoerd *post-excavation* onderzoek en mogelijkheden voor verder onderzoek.

Deze lijsten worden aangevuld met de afgeleverde vergunningen voor metaaldetectie en prospectie met ingreep in de bodem enerzijds, en de bijzondere voorwaarden waaraan het onderzoek dient te beantwoorden, opgesteld door de bevoegde overheid - het Agentschap Onroerend Erfgoed - anderzijds.

We geven hierbij enige duiding met betrekking tot de diverse lijsten in deze bijlage.

De lijsten worden automatisch gegenereerd uit de SOLVA-databank¹³. In deze databank worden tijdens de opgraving en de rapportage alle data die tijdens een archeologisch project worden gegenereerd, samengebracht. Het gaat hierbij dus zowel om velddata (foto's, plannen, beschrijvingen, relaties tussen sporen, vondsten, ...) als documenten die tijdens de rapportage worden gegenereerd (aardewerktekeningen, informatie over behandeling van materiaal, het archeologisch rapport, diverse laboanalyses, administratief archief zoals vergunningen, bijzondere voorwaarden, ...). In het kader van de rapportage genereert de databank een reeks lijsten zoals gevraagd in de "Minimumnormen voor archeologische registratie en rapportage" en de "bijzondere voorwaarden" bij het concrete project.

Conform de structuur van de databank (zie hoofdstuk methodologie, verwerking) worden de bijlagen hiërarchisch opgebouwd. Alle velddata worden in de databankstructuur op drie niveaus ingedeeld: spoorniveau, contextniveau en structuurniveau. We verduidelijken met een voorbeeld.

Onder de noemer '**sporen**' verstaan we het kleinste niveau van notulering, de kleinste eenheid als het ware: bijvoorbeeld een aflijning in een grondplan of een laag in een kuil bij een coupetekening. Dit is het niveau waarop vondsten afzonderlijk worden ingezameld.

Verschillende sporen kunnen toebehoren aan een '**context**': zo vormen verschillende lagen in een kuil samen de context 'kuil'.

Op gelijkaardige wijze kunnen verschillende contexten gegroepeerd worden tot een overkoepelende '**structuur**': diverse paalkuilen behoren bijvoorbeeld toe aan de structuur 'gebouw'.

In de databank, en dus ook in deze bijlagen, worden de velddata volgens vastgestelde thesauruslijsten toegewezen aan de noemers 'sporen', 'contexten' en 'structuren'. Door archeologische begrippen (gebouw, crematiegraf, grafkuil, laag, ...) via een vastgestelde thesauruslijst aan een specifiek niveau toe te wijzen (spoor, context, structuur), bestaat de garantie dat bij bevraging van de databank naar een bepaald archeologisch begrip, effectief ook alle ingevoerde data in de resultatenlijst voorkomt (anders gezegd, we vermijden daardoor dat 'grafkuil' de ene maal bij 'context', en de andere maal bij 'structuur' wordt ondergebracht).

De lijsten in deze bijlage zijn volgens dezelfde hiërarchie opgebouwd. In de bijlage wordt achtereenvolgens een overzicht gebracht van structuren, contexten en sporen. Op deze wijze kan van 'groot' naar 'klein' afgedaald worden in de informatie. Er wordt bovendien met kruisverwijzingen gewerkt: bij structuren staat vermeld uit welke contexten ze zijn opgebouwd, bij contexten staat vermeld uit welke

---

13 Zie ook hoofdstuk « Methodologie, Verwerking » aangaande informatie over de SOLVA-databank archeologie.

sporen ze zijn opgebouwd. In omgekeerde richting staat bij de sporenlijsten vermeld tot welke context en structuur een spoor behoort, en bij de contextlijst staat vermeld tot welke structuur een context behoort. De structuurlijst bevat dus een overzicht van gerelateerde contexten. De contextlijst bevat een overzicht van gerelateerde structuren (hoger niveau) en sporen (lager niveau), alsook een overzicht van alle foto's, plannen, vondsten en stalen. De sporenlijst bevat een overzicht van gerelateerde contexten en structuren, alsook een overzicht van alle foto's, plannen, vondsten en stalen. De gedetailleerde spoorbeschrijvingen zijn uitsluitend in de sporenlijsten zelf terug te vinden. Op elk niveau tot slot staat een interpretatie en zo mogelijk ook een datering vermeld.

Voor de duidelijkheid geven we mee dat niet elk spoor noodzakelijk deel uitmaakt van een context (en dus structuur), evenmin als elke context aan een structuur kan toegewezen worden.

Wat de wijze van nummering betreft, geldt als algemene regel dat contexten en structuren de naam dragen van het spoornummer dat als eerste aan die 'context' (en eventueel bij uitbreiding 'structuur') wordt toegewezen. In een rapport zijn het doorgaans de contextnummers en, indien gegroepeerd onder een structuur, de structuurnummers die in de tekst de leidraad vormen.

Tot slot enkele bijzonderheden:

Verstoringen en 'negatieve sporen', sporen die na couperen geen of een natuurlijk spoor blijken te zijn, worden niet tot het niveau van een context gebracht, maar bestaan enkel tot op het spoorniveau.

In het geval dat het een rapportage van een vooronderzoek betreft, worden sporen in principe *niet* aan een context (en bij uitbreiding een structuur) toegewezen. Contexten en structuren worden pas aangemaakt op het moment van een archeologische opgraving, aangezien op dat ogenblik alle beschikbare informatie aanwezig is, en dit dus dan wel een zinvolle oefening is. Tijdens een vooronderzoek zijn heel wat relaties bijvoorbeeld nog niet duidelijk.

De enige uitzondering op deze regel wordt gemaakt wanneer bij de verwerking van een vooronderzoek reeds duidelijk is dat de sporen gelegen zijn in een zone die *niet voor verder onderzoek in aanmerking* komt. Dan worden sporen waar mogelijk wel tot contexten gegroepeerd (en worden dus in de databank contexten (en eventueel structuren) aangemaakt). Op deze wijze wordt gegarandeerd dat informatie rond potentiële contexten of structuren niet verloren gaat bij een bevraging van de databank. Een voorbeeld verduidelijkt dit: een geïsoleerde grafkuil, die geen aanleiding geeft tot verder onderzoek, wordt wel als context gedefinieerd in de databank, omdat deze zo ook in de resultatenlijst van een bevraging zal voorkomen. Zoniet zou deze grafkuil voor de databank 'onzichtbaar' worden.

12.2. Lijsten

- Gegevensfiche project
- Overzichtsfoto's
- Contexten, met vermelding van de gerelateerde structuren en sporen, foto's, plannen, vondsten en stalen
- Sporen, met vermelding van de gerelateerde contexten, structuren, foto's, plannen, vondsten en stalen
- Inventaris vondsten
- Fotolijst
- Profiellijst
- Vergunning metaaldetectie en prospectie met ingreep in de bodem
- Bijzonder voorwaarden

- Harrismatrix: In afwachting van aanpassingen aan de Solva-databank kan nog geen harrismatrix afgeleverd worden. Om de voortgang van het dossier echter niet te belemmeren, wordt er nu al een eindversie van het rapport opgestuurd.

12.3. Grondplan